

अमांसं तु सदा सोम ओषधीः प्रतिपद्यते Vyāsa. —२ The sixteenth digit of the moon. —३ The fifteenth digit also. *m.* The soul. —Comp. —अक्त् *a.* Ved. met, come together. —अन्तः: The end of the day of new moon. —इष्ट् *a.* Sacrificed at home. —जुर् *f.* Living at home during life, growing old at home; अमाजुरविद्वचयो युवे भगो Rv. 10.39. 3; being without husband in the same dwelling with her parents, as a maiden (पितृष्ठ); अमाजूरिव पित्रोः सत्ता सती Rv. 2. 17. 7 —पर्वत् *n.* The sacred time of अमा, day of new moon. —हठः Name of a snake-demon; Mb.

अमांस *a.* १ Without flesh, not containing flesh. —२ Lean, thin, weak, enfeebled. —सम् Not flesh, anything but flesh. —Comp. —ओदनिक *a.* (—की *f.*) Not relating to a preparation of rice with meat.

अमात् *ind.* Ved. १ From near, at hand. *a.* Not measuring, boundless; प्रमदादमानिव पुरे महीयसि Si. 13. 2.

अमात्, —तुक् *a.* Motherless; Dk. 2. 5.

अमातृभोगीण *a.* Not fit for the use of a mother.

अमात्यः [अमा सह वसति, अमा-त्यप्, अव्ययात्यप् P. IV. 2. 104. Vārt. अमेहकतसित्रेभ्य एव] १ One living with or near another, an inmate of the same house or family (Ved.). —२ A companion or follower of a king, minister; तस्यामात्या गुणरासन्निक्षवाकोः सुमहात्मनः Rām. 1.7.1; अमात्यः सर्व ऐतै कार्याः स्युरं तु मन्त्रिणः Kau. A. 1. 8. —अमात्यिका *f.* M. Bh. on P. VII. 3. 1. —Comp. —उत्पत्ति: *f.* Creation of ministers Kau. A. 1. 8. अमात्यपुत्रैः सवयोभिरन्वितः R. 3. 28.

अमात्र *a.* [नास्ति मात्रा इयत्ता यस्य] १ Boundless, immeasurable; अमात्रं त्वा धिषणा तित्विषे Rv. 1. 102. 7. —२ Not whole or entire. —३ Not elementary. —४ Having the measure or quantity of the letter अ. —त्रम् १ Non-measure. —२ Not a measure or quantity. —त्रः The Supreme Spirit.

अमात्रवत्वम् १ Spirit, spiritual essence. —२ Defect, deficiency.

अमाननम्, —ना Disrespect, insult; disobedience.

अमानव *a.* १ Not human; animal. —२ Superhuman.

अमानस्यम् Pain (मानसे साधु न भवति).

अमानिन *a.* Modest, humble.

अमानिता, —त्वम् Modesty, humility. अमानित्वमदाभित्वम् Bg. 13. 7.

अमानुष *a.* (—षी *f.*) १ Not human, not belonging to man, supernatural, unearthly, superhuman; आकृतिरवानुमापयत्यमानुषताम् K. 132, °आकृतिः K. 131, 132, 258; °शक्तित्वम् 103; °गीतध्वनिम् 126 an unearthly melody. —२ Inhuman, monster-like; ill-disposed towards man. —३ Tenantless, desolate; °षं वनम् 135. —ष; —षी One not

a man, an irrational animal; Ms. 9. 284, श्रीणामशिक्षितपद्मवमानुषीषु संदर्शयते S. 5. 22.

अमानुष्य *a.* Not human, superhuman &c. —०४्यम् Inhuman state; अमानुष्यं समापनान् दासकर्मण्यवस्थितान् Mb. 5. 160. 113.

अमाम (मा) सी = अमावसी or अमावस्या q. v.

अमाय *a.* १ Not cunning or sagacious, guileless, sincere, honest. —२ Immeasurable. —या १ Absence of fraud or deceit, honesty, sincerity. —२ (In Vedānta Phil.) Absence of delusion or error, knowledge of the supreme truth. —यम् The Supreme Spirit (ब्रह्म).

अमायिक, —मायिन *a.* Guileless; honest, sincere, true.

अमारः Not dying.

अमार्ग *a.* Pathless, —र्गः Not a road, absence of road; a bad road.

अमावस्युः N. of a prince (a descendent of Purūravas); Mb. Hariv.

अमावस्या, —वास्या, —वसी, —वासी (also written अमामसी-मासी) [अमावस् —प्यत्, अमा सह वसतः चन्द्राकौ अस्यां सा. अमावस्यदप्यतरस्याम् P. III. 1. 122 Sk.] १ The day of new moon, when the sun and moon dwell together or are in conjunction; the 15th day of the dark half of every lunar month; सूर्याचन्द्रमसोः यः परः सविर्कर्षः साऽमावस्या Gobhila; अमावास्यायां दीक्षित्वा Ch. Up. 5. 2. 4. —२ A sacrifice offered at that time. —३ The sacrificial oblation.

अमावास्य, —स्पक *a.* [अमावस्या, ब्रुन्—अच् अमावास्याया वा P. IV. 3. 30-31; अमावास्यायां जातः] Born or produced on the night of new moon.

अमित *a.* १ Unmeasured, boundless, unlimited, infinite, great, immense; मितं ददाति हि पिता मितं भ्राता मितं सुतः। अमितस्य हि दातारं भर्तीरं का न पूजयेत् Rām. 2. 37. 30. —२ Neglected, disregarded. —३ Unknown. —४ Unpolished. —Comp. —अक्षर *a.* not having a fixed number of syllables; prosaic. —अशनः Powerful devourer, epithet of परमेश्वरः of Visṇu. —आभ *a.* Of great lustre, of unbounded splendour. (—भः) a class of divinities mentioned in V. P. —आयुः N. of a Dhyānibuddha. —ओजस्स् *a.* of unbounded energy, all-powerful, Almighty; स तैः पृष्ठस्तथा सम्यग्मितैजा महात्मभिः Ms. 1. 4. —क्रतु *a.* of unbounded wisdom or energy. —तातिः N. of a Vidyādhara, Ks. N. of a Jaina author. —तेजस्, —द्युति *a.* of unbounded lustre or glory. —ध्वजः N. of a son of Dharmadhvaja; V. P. —रुचिः N. of a deity (Buddhistic). —विक्रमः १ of unbounded valour; अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वम् Bg. 11. 40. —२ a name of Visṇu. —वीर्य *a.* of immense strength.

अमित्रः [न मित्रम्; by Uṇ. 4. 173 fr. अम् to go against; अमेर्दिष्पति चित्; अमित्रः चतुः] Not a friend, an enemy.